

Kỹ Thuật Gieo Hạt Từ Trái Xanh

Trong bài này tác giả hướng dẫn chúng ta một phương cách đơn giản và rẻ tiền để có thể tự nhân giống phong lan trong chai. Trong kỹ thuật này chúng ta ứng dụng dòng hơi nước đang sôi để sát trùng.

Các trang thiết bị cần thiết:

Đồ dùng cần thiết:

Thiết bị cần thiết:	
Bếp lò	
Nồi nấu nước đường kính miệng 30cm	
Đèn cồn (dùng sát trùng dụng cụ)	
Bao tay cao su	
Nhíp, kẹp (inox)	
Dao mổ (inox)	
Cái móc lấy hạt lan (dụng cụ cây chuyên)	
Ống nghiệm chứa môi trường cấy	
Bình cấy (lọ, ống nghiệm...)	
Giấy lau nhà bếp (kitchen paper)	
Cồn 70%	
Thuốc tẩy (như là Clorox) dùng tẩy trùng.	
Lọ (hũ) có nắp vặn (như là hũ thức ăn trẻ em - babyfood jar)	

Các nơi mua Thiết bị:

Sigma (http://www.sigmaaldrich.com/Local/SA_Splash.html)
Phytotechlab (http://www.phytotechlab.com/)
Duchefa (http://www.duchefa.com/)
Tissue Quick Plant Labs (http://www.tissuequickplantlabs.com/)

Gieo hạt từ trái xanh gần chín

Bên trong trái lan, nếu còn nguyên vẹn chưa nở bung ra thì hạt đã vô trùng. Nếu tẩy trùng bên ngoài trái lan còn nguyên vẹn (trái gần chín) và mở nó ra trong môi trường vô trùng ta bảo đảm những mớ hạt li ti kia dùng được trong nuôi cấy. Đây là phương pháp kỹ thuật có ưu điểm là hạt lan “không cần tẩy trùng”, rất hữu hiệu không gây hại hạt lan bởi hóa chất dùng sát khuẩn. Hơn nữa, nếu so với trái gần chín nó nảy mầm nhanh hơn so với trái chín hẳn.

Ưu điểm khi dùng trái xanh:

- Không chờ cho đến khi trái nứt.
- Dễ tẩy trùng.

Khuyết điểm khi dùng trái xanh:

- Không bảo đảm tốt 100%.
- Thường gặp hạt trong trái không khô hẳn, bất lợi cho việc lưu trữ để dùng về sau.

Chuẩn bị khu vực cấy:

Ứng dụng ở đây là dùng hơi nước sôi trên miệng nồi để tạo điều kiện sát trùng (tạo khu vực vô trùng). Để giảm thiểu sự rủi ro ta cũng nên sát trùng kỹ phòng làm việc như đóng tất cả các cửa sổ, lau nền nhà, vách tường bằng dung dịch Clorox, không nên dùng phòng rộng quá, xem hình dưới đây bạn thấy chúng tôi giới thiệu các dụng cụ, “đồ nghề” (cho người thuận tay phải).

Giai đoạn kế tiếp:

Ngâm dao mổ, kiềm, nhíp... vào hũ cồn 70%. Đổ nước vào trong nồi, chừng 3cm, mở bếp đun lên. Nhiệt độ sẽ làm cho nước sôi và hơi nước bốc lên. Khi nước bắt đầu sôi, dùng giấy nhà bếp nhúng cồn lau sạch cái vỉ, đặt nó lên miệng nồi.

Tẩy trùng quả:

Cẩn thận cắt bỏ phần cánh hoa còn dính ở đầu quả để giảm bớt nguy cơ nhiễm trùng.

Quả đã sẵn sàng để tẩy trùng.

Rửa sạch cái ly thủy tinh bằng cồn, sau đó đổ đầy dung dịch sát khuẩn Clorox. Bỏ quả vào trong đó và cho chìm hoàn toàn trong thuốc sát trùng.

Gieo hạt:

Phải làm theo từng bước trong khu vực sát trùng (trên dòng hơi nước nóng). Mở ống nghiệm cây và nút bông và để trên dòng hơi nước cho đến khi ống nghiệm được đậy lại.

Sau khi tẩy trùng quả lan 15 phút, ta có thể mở ra trên dòng hơi nước. Nhớ mang bao tay, (đã được lau khử trùng với cồn), nhúng miếng giấy dùng trong nhà bếp (miếng giấy hình tròn màu trắng, dùng giấy trắng sếp khác cũng được) trong cồn và đặt lên vỉ. Lấy quả ra, nhớ thao tác trên dòng hơi nước sôi và nhúng vào lọ cồn.

Đề quả lan lên miếng giấy và mở ra làm hai với dao mổ và nhíp (xem hình), dao cắt và nhíp đã được khử trùng qua lửa đèn cồn. Dao cắt và nhíp phải hơ qua hơi nước, xong rồi để vào lọ cồn.

Lấy ống nghiệm cây (có môi trường nuôi) và mở giấy nhôm bao trong dòng hơi nước sôi. Đặt nắp giấy nhôm trên miếng giấy có nhúng cồn bên cạnh nồi.

Lấy cái nhíp ra khỏi lọ cồn và khử trùng với đèn cồn. Mở nút bông ra với cái nhíp và đặt nó lên vỉ.

Khử trùng cái móc qua đèn cồn. Dùng cái móc cây chuyên đưa hạt vào trong ống nghiệm trên môi trường cấy. Sau khi đưa hạt lan vào môi trường cấy, giữ cái móc một thời gian ngắn trên hơi nước sôi và đặt nó lại vào trong lọ cồn.

Đậy ống nghiệm cấy với nút bông lại bằng cái nhíp. Giữ cái nhíp một thời gian ngắn trên hơi nước sôi và đặt nó lại vào trong lọ cồn.

Hơ qua ngọn lửa đèn cồn để sát trùng.

Đặt lại miếng giấy nhôm chụp lên ống nghiệm. Cột chắc chắn nắp giấy nhôm bằng vòng dây cao su để nó không di chuyển.

Vài bí quyết:

- Mở ống nghiệm ra, cái nắp cứ để trên nồi nước cho đến nó được đậy lại (khi gieo xong).
- Hãy làm từ tốn đừng chuyển động nhanh đang khi mở nắp ống nghiệm, giữ cho dòng hơi nước sôi liên tục không xáo trộn.
- Không nên nói chuyện khi mở ống nghiệm, nên dùng khẩu trang khi thao tác.

Chăm sóc:

Đặt mấy ống nghiệm đó bên bệ cửa sổ giống như trong hình. Nhiệt độ chừng 20°C. Cần thận tránh ánh sáng trực tiếp bởi vì hạt lan trong ống nghiệm sẽ bị nóng khi ánh sáng trực tiếp chiếu vào. Nếu nhà bạn không có bệ cửa sổ, bạn có thể để trong phòng với ánh sáng đèn ống 20W. Lời khuyên của chúng tôi là bạn đặt các ống nghiệm ở những nơi khác nhau, như vậy bạn có thể cảm thấy được điều kiện nảy mầm.

Nguyễn Nam Sách

*Phỏng dịch từ bài: 'Sowing seeds from green capsules'
từ Website <http://www.orchideenvermehrung.at>*